

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

ΤΟ ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ Κ' Η ΓΛΩΣΣΗ

Ἐπιπαιδαγωγὸς κ. Ζαμάνης, σ' ἕνα ἀπ' τὰ τελευταία τεύχη τοῦ περιοδικοῦ του, ἔρριξε, ὅπως λένε οἱ Γάλλοι, μιὰ πέτρα στὸ περιβόλι μου. Ἐνοχλημένος γιατί στὸ «Νουμά» γράφω δημοτικῆ καὶ στὴν «Ἐστία» τὴ γλώσσα, ποὺ βαπτίζει μαζί με τὸν κ. Χατζιδάκη, «πρωτευουσιακῆ» γλώσσα θέλει νὰ παραστήσῃ πὼς ἡ ἀπιστία μου αὐτὴ στὴν πρωτευουσιακῆ γλώσσα, γίνεται, γιατί θέλω νὰ εὐχαριστήσω τὸ «Νουμά» καὶ ἴσως—ποιὸς ξέρει!—νὰ τσεπώσω μερικὰ ἀπ' τὰ ρούβλια τῆς γνωστῆς, παλιάς ἐσοδείας, ποὺ θ' ἀπομένουν ἀπὸ τότε, χωρὶς ἄλλο, στὰ ταμεία τοῦ πολυημένου περιοδικοῦ.

Στὸν κακόπιστον αὐτὸν ὑπαινιγμὸ ἀπάντησα μ' ἕνα γράμμα μου, ποὺ δημοσιεύτηκε στὸν «Ἐκπαιδευτικὸ Ἐρευνητῆ», παρατηρώντας στὸν κύριον παιδαγωγό, ὅτι τὴ δημοτικῆ δὲν τὴ γράφω, οὔτε τὴν ἔγραφα μοναχὰ στὸ «Νουμά», ποὺ ἔχει τὰ ρούβλια, ἀν καὶ ξεπεσμένα. Ὅλο μου τὸ φιλολογικὸ ἔργο—διηγήματα, στίχοι, θέατρο, δίκαια διάφορὰ καὶ διαλέξεις ἀκόμα, ὅπως ἡ τελευταία μου γιὰ τὸ Βαλαωρίτη—εἶναι γραμμένο καὶ δὲν μποροῦσε, νάναι ἄλλιως, στὴ δημοτικῆ. Ἄν ἔχει ποὺ καὶ ποὺ λάθη, μετρημένες παραχωρήσεις, ἀπροσεξίες, εἶναι ἄλλο ζήτημα. Ἡ γλώσσα τους γενικά εἶναι ἡ δημοτικῆ. Δὲν εἶναι ἡ μιχτή, ἡ «πρωτευουσιακῆ», ἡ γλώσσα (ἡ) τοῦ χρονογραφήματος τέλος πάντων. Κι αὐτὸ ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρῃ ἢ τουλάχιστον νὰ μὴν κάνει πῶς τὸ ξεχνᾷ ὁ κύριος παιδαγωγός.

Μιὰ φορὰ ὅμως ποὺ δόθηκε ἡ ἀφορμή, νοιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ πῶ λίγα λόγια ἀκόμα γιὰ τὸ ζήτημα, ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμεύσουν καὶ σὰ μιὰ δήλωση, ἀπαραίτητη καὶ γιὰ τὸν κοινὸ μας ἀγῶνα καὶ γιὰ μιὰ παρεξήγηση ποὺ νοιώθω νὰ μὲ βαραίνει προσωπικά.

Μιὰ ἀπ' τὶς προχειρότερες κ' εὐκολώτερες ἀντιλογίες, ποὺ βρῆσκει μπροστά του ὁ δημοτικιστικὸς ἀγῶνας, εἶναι καὶ αὐτή:

—Ὅριστε, κύριοι, ἡ γλώσσα τοῦ χρονογραφήματος! Δὲ σᾶς ἀρέσει; Δὲν τὴν καταλαβαίνετε; Δὲν τὴν αἰσθάνεσθε; Γιατί λοιπὸν δὲ γράφετε ὅλοι σας αὐτὴ τὴ γλώσσα, ποὺ θὰ εὐχαριστοῦσε ὅλον τὸν κόσμον;

Προσοσιακὰ καὶ ὁ ἴδιος ἀκούω συχνὰ τὴν εὐκολὴ αὐτὴ ἀντιλογία. Κάποιος, τώρα τελευταία ἀκόμα, διαβάζοντας μιὰ παλιά μου μετάφραση τῆς «Ἀπολογίας Σωκράτους», μοῦ ἔλεγε μὲ δύσκολα συγκρατημένη ἀγανάκτηση:

—Ὅλα καλά, καὶ μένε! Μὰ τί λόξα εἶναι πάλι αὐτὴ ἡ δική σου, με τὴ μαλλιαρὴ γλώσσα; Δὲν μποροῦσες νὰ μεταφράσῃς τὸν Πλάτωνα στὴ γλώσσα... τοῦ χρονογραφήματος;

—Πὰ νὰ μὴν τὸ κάμω, τοῦ εἶπα, πᾶει νὰ πῆ πὼς δὲν μποροῦσε νὰ γίνῃ. Ὅπως καὶ καθετί, ποῦ ἔχω γραμμένο στὴ δημοτικῆ, πᾶει νὰ πῆ πὼς δὲν μποροῦσε νὰ γραφῆ διαφορετικά. Ὁ καλλιτέχνης διαλέγει ἐκεῖνο τὸ γλωσσικὸ ὄργανο, ποὺ ὑπηρετεῖ καλύτερα τὸ σκοπὸ του—τὴν ἔκφραση δηλαδή. Θὰ ἦταν ἀγῆτος νὰ ζημιώσῃ τὴν ἔκφρασή του, γιὰ νὰ εὐχαριστήσῃ

τὸν ἕναν ἢ τὸν ἄλλο, βγαίνοντας ζημιωμένος ὁ ἴδιος.

Καὶ τοῦδῶκα νὰ καταλάβῃ, πὼς ἡ περιφρημὴ αὐτὴ γλώσσα τοῦ χρονογραφήματος δὲν εἶναι γλώσσα μὲ κανόνες, μὲ χαρακτήρα. Δὲν εἶναι ὀργανισμὸς φυσιολογικός. Δὲν μπορεῖ—αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο—νὰ διδαχτῆ σ' ἕναν ἄλλον, οὔτε ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον, ποὺ τὴ γράφει. Γιατί καὶ ὁ ἴδιος δὲν ἔχει κανὸνα μπροστά του. Γράφει μιὰ γλώσσα ποὺ δὲν εἶναι οὔτε καθαρῆ—οὔτε δημοτικῆ, οὔτε καὶ ἕνα προσωρινὰ ἰσοροπημένο κράμα ἀπ' τὶς δύο. Εἶναι γλωσσικὸ πανηγύδι, ποὺ ἐπωφελεῖται τὶς περισσότερες φορές, ἀπ' τὸ γλωσσικὸ χάος, γιὰ νὰ πιτύχῃ ὀρισμένα effets. Καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ του δὲ διατάζει νὰ παντρέψῃ καὶ τὸν ὀμηρικὸ τύπο μὲ τὸ δημοτικὸ, κυττάζοντας πάντα τὸ ἀποτέλεσμα τῆς στιγμῆς στὸν ἀναγνώστη τῆς στιγμῆς. Ἔτσι πολὺ συχνὰ ἡ «πρωτευουσιακῆ» αὐτὴ γλώσσα γίνεται, θεληματικά, παρωδία γλώσσας. Πετυχαίνει βέβαια τὸν ἐφήμερον σκοπὸ τῆς, ὅταν λέει ὅτι «ὦ κ. Παρασκευᾶς, ἔμφανισθεὶς μὲ τὶς π υ ζ ἄ μ ε ς τ ο υ ἔ φ θ ἔ γ ξ α τ ο». Ἀλλὰ πέρα ἀπ' τὸ προσωρινὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα, δὲν μπορεῖ βέβαια κανένας νὰ πῆ, πὼς ἡ γλώσσα αὐτὴ εἶναι γλώσσα—πρότυπο ἢ γλώσσα ποὺ μπορεῖ νὰ διδαχτῆ. Καθένας χρονογράφος ἔχει τὴ δική του καὶ ὁ ἴδιος ὁ χρονογράφος ἔχει κάποτε στὸ ἴδιο χρονογράφημα δέκα γλώσσες. Ποιὰ εἶναι ἡ γλώσσα του; Οὔτε ὁ ἴδιος δὲν τὸ ξέρει.

Ἡ ἐξήγηση αὐτὴ νομίζω πὼς ἔπρεπε νὰ γίνῃ μιὰ γιὰ πάντα ἀπὸ ἕνα χρονογράφο, μαζί με τὴ δήλωση, ὅτι τὴ γλώσσα τοῦ χρονογραφήματος δὲν τὴ νομίζει οὔτε ὁ ἴδιος γλωσσικὸ πρότυπο. Κάθε ἄλλο!

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ἐπιθάνατος τοῦ Ἀντρέγιεβ.—Κλασικὴ καὶ πρακτικὴ ἐκπαίδευση.—Ἐνας καινούριος Ἴταλὸς ποιητής.—Ὁ θάνατος ἐνὸς βενεζῶν τρουβαδούρου.

—Ἀπὸ τὸ Παρίσι καὶ ἐκεῖ πάλι ἀπὸ τὴ Σουηδία ἦρθε καὶ στὸν τόπον μας ἡ εἰδησιὴ πὼς πέθανε ὁ Λεωνίδας Ἀντρέγιεβ.

Τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου Ρώσου συγγραφέα εἶναι στὴν Ἑλλάδα ἀρκετὰ γνωστὸ, ἔτσι ποὺ δὲν εἶναι ἀνάγκη καὶ οὔτε ἐπιτρέπεται νὰ μιλήσωμε πρόχειρα γι' αὐτὸ ἀπὸ τούτῃ ἐδῶ τὴ στήλη. Εἴμαστε περὶ φανὸι ποὺ μποροῦμε νὰ πούμε πὼς ὁ «Νουμάς» μὲ τὸ «Σάββα» παρουσίασε στὸν τόπον μας, καὶ αὐτός, ἕνα ἀπὸ τὰ πιὸ πολύτιμα πετράδια τοῦ πλούσιου θησαυροῦ τοῦ συγγραφέα τοῦ «Κόκκινου Γέλιου», καὶ ἐλπίζομε νὰ προσφέρουμε μιὰ πλατύτερη μελέτη γι' αὐτὸν στοὺς ἀναγνώστες μας μὲ τὴ βοήθεια κανενὸς ἀπὸ τοὺς ρωσογνώστες συνεργάτες μας.

Θένε νὰ πούμε πὼς ὁ συγγραφέας τοῦ «Σάββα» καὶ τοῦ «Κόκκινου Γέλιου» καὶ τοῦ «Βαράθρου», ποὺ εἶταν ἀκόμα μόλις σαρανταοχτὼ χρόνων, αὐτός ὁ παιδαγωγός καὶ ὁ διώκτης τοῦ τσαρισμοῦ,—θένε νὰ πούμε πὼς ὑπόφερε ἄλλα τόσα κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχίαν τῶν Σοβιέτ, καὶ μάλιστα πὼς εἶναι θῦμα τοῦ νέου κράτους.

Ἡ εἶδηση αὐτὴ εἶναι ἀπὸ συντηρητικὰ φύλλα, καὶ δὲ θέλουμε νὰ τὴν πιστέψουμε· ὅμως τόση εἶναι ἡ εἰσπραξία τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς τύχης τῶν ονειροπόλων, πού δὲ θὰ μᾶς φαινότανε παράδοξο, ἀν ἦσεν ἀποδειχθεῖ καὶ ἀληθινή.

—Ὅλοι, ἢ τουλάχιστο σχεδὸν ὅλοι, κατακενόμεσθε νὰ πιστεῦσετε πῶς ζοῦμε σὲ μιὰ πολὺ προκομμένην ἐποχὴ. Θαυμάζουμε τὴν ὀρμητικὴν πρόοδον τῶν τεχνικῶν τῆς ζωῆς, μὰ καὶ τῆς καταστροφῆς, μέσα. Καὶ τα περιμένουμε ὅλα ἀπ' αὐτὴ τὴν πρόοδον. Ἢρὶν ἀπὸ τῆς τῶν πολέμου μάχης, πολιτικοὶ καὶ στρατιωτικοὶ προσδοκοῦσαν, ἀν οὐκ τὴν κατάργησιν τῶν πολέμων, οἰγουρα ὅμως τὴν ἐλάττωσιν τοῦ ἐλαχίστου ὄλων τῶν κακῶν: χάρις εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν τεχνικῶν μέσων, λέγομεν, οἱ πολέμοι θὰ τελειῶνουν σὲ λίγες βδομάδες, οἱ πληγῆς θὰ εἶναι ἀλαφρῆς καὶ εὐκολογιάτρευτες, νεκροὶ πολὺ λιγότεροι, σακατιῆδες σχεδὸν κανένας.

Ὁ πόλεμος ἦρθε καὶ μᾶς ἔδωκε ἕνα καλὸ καλὸ μάθημα, καὶ σὲ μᾶς καὶ στὰ τεχνικά μᾶς μέσα.—Δὲν εἶναι καιρὸς νὰ συλλογιστοῦμε μήπως καὶ ὅλες οἱ ἄλλες μᾶς προσδοκίαι δὲν εἶναι λιγότερο μάταιαι;

Ὅπως καὶ νάναι, ἢ τὰση τῆς ἐποχῆς μᾶς τοῦ νὰ εἰδικεύει τις σπουδῆς, νὰ κάνει εἰδικούς, ἢ τὰση νὰ περιοριστοῦνε, ἢ καὶ νὰ καταργηθοῦνε οἱ κλασικὲς σπουδῆς μᾶς φαίνεται ὡς ἕνα θλιβερὸν προμήνυμα μιᾶς πολιτισμένης βαρβαρότητος καὶ γι' αὐτὸ χαίρομασθε κάθε φορὰ πού ἀκοῦμε μιὰ φωνὴ διαμαρτυρίας ἐναντίον αὐτῆς τῆς τάσης, καὶ νιώθουμε νὰ ξαναγεννιέται μέσα μᾶς ἡ ἐλπίδα μιᾶς πνευματικῆς ἀναγέννησης.

Μιὰ τέτοια φωνὴ εἶναι τὸ ἄρθρον τοῦ Ἐμὶλ Μπουτροῦ στὸ τεῦχος τοῦ Σεπτεμβρίου τῆς Ἀγγλογαλλικῆς ἐπιθεώρησης, ὅπου κάτω ἀπὸ τὸν τίτλον «Αὔριος», κάνει μερικὲς σκέψεις γιὰ τὸ ἄμεσον μέλλον τῶν ἀνθρώπων κοινῶν. Μεταξὺ τῶν τούτων κινήσεων πού βλέπει νὰ τὴν περιτριγυρίζουν, εἶναι καὶ ἡ γενικὴ καὶ παγκόσμια εἰδικοποίησις τῶν ἀνθρώπων. Κι ὁ Ε. Μπουτροῦ τονίζει τὴν σπουδαιότητα τῆς κλασικῆς μόρφωσης, καὶ ζητεῖ νὰ δίνεται σ' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους στὰ πρῶτα χρόνια τῆς νότης τους: γιὰτί, λέει, ὅσο χρήσιμη καὶ ἂν εἶναι ἡ εἰδικοποίησις, κάθε ἀνθρώπος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἶναι ἀνθρώπος· καὶ μόνο μὲ μιὰ σωστὴ καὶ πλούσια κλασικὴ ἐκπαίδευσιν θὰ εἶναι πῶς καλὰ ὀπλισμένος γιὰ νὰ κρατήσῃ ψηλά τὴν ἀνθρώπινον αἰδέα. Κλασικὴ ἐκπαίδευσιν καὶ ἐκπαίδευσιν εἶναι στὴν οὐσίαν τοὺς τὸ ἴδιον πράγμα. Ἡ ἐκπαίδευσιν, ὅταν δὲν εἶναι κλασικὴ, δὲν εἶναι παρὰ ἕνα νεκρὸν ἰσομα μόνον.

—Οἱ Ἴταλοὶ περηφανεύονται γιὰ ἕνα νέο τους ποιητὴ πού ἐμεῖς δὲν τονε γνωρίζουμε οἱ περισσότεροι μὴτε μὲ τὸν ὄνομα του: τὸν Κορράδο Γκαβόνι. Εἶναι ἀκόμα νέος, μόλις τριανταπέντε χρόνων, καὶ μερικοὶ κριτικοὶ τοῦ προλέγουν δόξα μεγαλύτερη ἀπὸ τοῦ Δ' Ἀννοῦτσιου.

Τὸ πρῶτον τοῦ φανέρωμα ἔγινε στὰ 1903 μ' ἕναν τόμον ἀπὸ ποιήματα· ὅμως τὸν ὄνομα του ἀρχισε νὰ κοινῶνται προπάντων τὰ τελευταῖα χρόνια. Στὴν τέχνην του μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεχωρίσῃ κάποιαν ἐπίδρασιν τοῦ Μπλαντελαῖο καὶ τοῦ Πῶ, καί, δίχως νὰ μπορεῖ τὸ ὅλον τοῦ ἔργου νὰ καταταχθεῖ σὲ καμμιάν ὁρισμένην σχολήν, τὰ «Ἠλεκτρικὰ ποιήματά» του τὸν παρουσιάζουνε φρουτουριστὴν.

Λένε πῶς εἶναι προπάντων ὁ κρητικὸς τῆς νότης

καὶ τῆς φύσης, καὶ πῶς τὰ ἔργα του ἔχουν μιὰ δρασιὰ καὶ μιὰ φυσικότητα σπάνια στὸν καιρὸ μᾶς. Τὸ πιστεύουμε. Ὅμως τὸ φουτουρισμὸν δὲν τον παρατάει καλύτερα στὸ Μαρινέττη καὶ στοὺς πιστοὺς του;

—Ὅχι πῶς γνωστὸς ἀπὸ τὸν Ἴταλὸ Γκαβόνι, στὸν τόπον μᾶς, εἶναι ὁ βενέζος ποιητὴς Πέτρος Ἀλτεπεργκ πού τὸ θάνατόν του μᾶς μαθαίνει ἡ «Grande Revue» καὶ πού στὴ ζωὴν του στάθηκε μιὰ ξεχωριστὴ φυσιογνωμία τῆς αὐστριακῆς πρωτεύουσας τόσο γιὰ τὸ ποιητικὸν τοῦ ταλέντου, ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἐκκεντρωμένην φύσιν τοῦ. ἔλεγε φίλια μὲ τὴν πῶς μεγάλες ἀριστοκρατίας, μὰ καὶ μὲ τὴν γκουβερνάντες καὶ μπαλαρίνας πού καὶ τὴν προτιμοῦσε ἀπὸ κείνες. Ἡ φτώχεια του δὲν τον ἔπεφτε βαρεῖα, γιὰτί ἡ καρδιά του ἦτανε πλούσια ἀπὸ μιὰν ἀπειρὴν ποίησιν. Ὁ Ἀλτεπεργκ ἦταν ὁ ποιητὴς τῆς γυναίκας, ἡ ἀγάπη τῆς στάθηκε ἡ ἀληθινὴ του θρησκεία, καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ πεῖ πῶς ἦταν ὁ τελευταῖος τῆς τρουαδοῦρος.

Ὁ τρυφερὸς αὐτὸς ονειροπόλος πρέπει νὰ ὑπέφερε πολὺ στὸ διάστημα τοῦ πολέμου μέσα στὰ χρόνια μίση πού ἔχον ξεσπάσει, καὶ στὴ φρικτὴ στέρησιν πού ἔδωκε τὸν τόπον του. Φίλος τῆς παγκόσμιας ἀδελφωσύνης, ἄφισε μελαγχολικὰ τὴν φιλογέρον τῆς ἀγάπης νὰ πέσει καταγῆς, ἀπάνω στὰ συντρίμματα τῆς ὀραίας του πατρίδας.

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΜΑΡΤΩΛΗΣ

Φαρμακερὸς νᾶθρον ἀνθούς, σὲ μένα τρέχουν ὄλοι!
Μὲ δάκρυα καὶ αἷμα τὸ ἔρμον τοὺς ἐπότιστα περὸδον!
Σ' ὄλους τοὺς πόθους τώρα πιά, ἡ καρδιά μου ἀραξοθῶν.
Λιμάνι ὁ κρητικὸς μου! Γιὰ δὲς λογιῆς καρδία ἀράζον
δίχως καμμιά ἀνταπόκρισιν τὸ κύμα ἀναταράζον·
—Καὶ τῆς ψυχῆς τὰ μυστικὰ ἀλίπτητα σπαράζον.
Πῶς λαχταρῶ γι' ἀγνὸν φίλον καὶ ἄς εἶν' ἐλεημοσύνη!
Ἐντός μου ὅ,τι καὶ ἂν γίνεται, κίβρα ἡ ψυχὴ μου κλείνει
—Σ' ὅμοιον φιλικῶν ἀγκαλιῶν μπορεῖ νὰ γίνον κρῖνοι.
Ποῖος νοιώθει ἀπ' ὄλους ἔρχονται σιμά μου καὶ ἀκοιμ-

[πάνε

ὡς πῶς ρουμπίνια μέσα μου, ὡς τὶ διαμάντια νᾶναι·
Ποῖος μὲς στὴ λάσπη νὰ τὰ ἰδεῖ; πατοῦνε καὶ περῶνε.
Τὸ κόνισμά σου σφιγγοντας στὴν ἀγκυλιά μου ἐπῆρα,
Μαγδαληνή! Γιὰ πρόσφασε: μεστῆρα στὸ Σωτήρα
ν' ἀξιοθῶ στὰ πόδια του καὶ ἐγὼ νὰ χύσω μῦρα.

Σόρα

ΛΑΥΡΑΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΡΑΜΑΤΑ

ΤΟΜΟΣ Α'

- 1— ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ (3 πράξεις).
- 2— ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ (3 πράξεις).
- 3— ΣΤΗΝ ΟΕΩΠΟΡΤΑ (μονόπρακτον).

*Ἐξαντλημένα. Φύλλα τυπογραφικὰ 10—12. Δρ.

5 ὁ τόμος.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Τριπ. Τό είπαμε κι έλλοτε, τὸ ξαναλέμε καὶ τώρα γιὰ στερεὴν φορὰ. Τὰ «Χωρὶς γραμματὸσημο» τοῦ «Νουμά» δὲ γράφονται ἀπὸ ἕνα, γράφονται ἀπὸ ὅλους μας, πού τὰ ὀνόματά μας βρίσκονται τυπωμένα στὸ ξόφυλλο τοῦ «Νουμά». Ἔτσι καὶ κάθε ἄλλο πού δημοσιεύεται δίχως ὑπογραφή στὸ φύλλο. Γιατὶ «Νουμάς» πιά δὲ θὰ πει Ταγκόπουλος, οὔτε Καρθαῖος, οὔτε δὲν ξέρουμε ποιός. «Νουμάς» θὰ πει οἱ ἔξη τῆς «Νουμαδικῆς συννομοσπονδίας»· εἶναι δηλ. ἕνα εἶδος Νομικὸ πρόσωπο μὲ πρόεδρο, μὲ συμβούλιο κτλ. Θαρροῦμε πὸς αὐτὴ ἡ ἐξήγησι σου εἶναι ἀρκετὴ.—κ. **Αδαντροποδιώχτη.** Δὲν τὸ δημοσιεύουμε τὸ γράμμα σου. Λίγο μᾶς νοιάζει ὅτι τὸ «Φιλολογικὸ ἔρπετό», ὅπως τὸ χαρακτηρίζεις πολὺ σωστά, κἀκετα μέσα στὸ βιβλιοπωλεῖο τοῦ Βασιλείου καὶ σκυλοβρίζει τὸ «Νουμά» καὶ σαλιαρίζει πὸς ὁ Καρθαῖος οὔτε μεταφραστὴς καλὸς εἶναι, οὔτε ποιητὴς, πὸς ὁ Ρήγας Γκόλφης δὲν ἀξίζει λεπτὸ. πὸς ὁ Παλαμάς δὲν εἶναι ποιητὴς ἀλλὰ ἕνας «καλὸς λόγιος» καὶ πὸς ἡ ἀφεντομουτσουνάρα του εἶναι «ὁ μόνος ποιητὴς», μάτια μου! Ἄς ἔχει χάρι ὁ μεταφραστὴς αὐτὸς σαλιγκαρὸς πού συμπαθούμε τὸν ἐκδότη του καὶ δὲ θέλουμε νὰν τονὲ ξημώσουμε ἀραδιάζοντας τὰ μεταφραστικὰ του μαργαριτάρια.

Ἄν τοῦ βαστάει, ἄς πάει σ' ἄλλον ἐκδότη καὶ τότε τὰ λέμε!...—κ. **Γ Νιοβ. Σ'** εὐχαριστοῦμε γιὰ τὸ γράμμα σου. Τὰ τραγούδια σου δὲν εἶναι ἄσχημα, μὰ ἔχουν τὸ ἐλάττωμα νὰ εἶναι πολὺ μικρὰ. Στείλε μας τίποτα ἄλλα συντομότερα.—κ. **Ι. Κ. Δ.** Θὰ δημοσιευτεῖ μὲ μερικὲς ἀπαραίτητες, ἀλλαγές. Στείλε μας καὶ τίποτ' ἄλλα, μὰ συντομότερα γιὰ νὰ μὴν ἀργήσῃ τὸ τύπομά τους.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. Ἄριθ. 66. 15—31 Ὀκτωβρ. 1919. Περιεχόμενα: Δ. Πουρνάρη «Ἡ Πολιτ. κατάστασις εἰς τὴν Ὀλλανδίαν.—Ἡ κρίσις τῶν συναλλ. ἐν Γαλλίᾳ. Paul Appel «Ἡ κοινωνία τῶν Ἑθνῶν». Αλ. Μυλωνᾶ «Ἡ παράστασις τῆς Ἑλλάδος», Δ. Π. Ταγκοπούλου «Ὁ Ψυχᾶρης καὶ ἡ Πολιτικὴ» (συνέχεια) κτλ. κτλ

ΚΑΠΝΑ ΣΙΓΑΡΕΤΑ ΜΕΞΗ

ΕΝΤΟΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΔΙΑΜΟΝΗ	ΣΩΜΑΤΑ

ΣΗΜ. Ἐπειδὴ τὸ χαρτί καὶ τὰ τιποτικά εἶναι ἀκριβὰ σήμερα καὶ ὁ ἐκδότης, γιὰ νὰ προβεῖ σ' ἔκδοσι φιλολογικῶ ἔργου, πρέπει νὰ εἶναι σίγουρα ἀπὸ πρὶν ἕνα ἀριθμὸ ἀγοραστῶν, παρακαλοῦμε ὅσοι θέλουν ν' ἀποκτήσουν τὸ βιβλίον, νὰ συμπληρώσουν τὸ κομμάτι αὐτὸ, νὰ τὸ κόψουν καὶ νὰ μᾶς τὸ στείλουνε στὴ διεύθυνση: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ Poste Restante ἑξωτερικῶ. Ἀθήνα.

ΕΧΟΜΕΝ ΤΗΝ ΕΚΛΕΚΤΟΤΕΡΑΝ ΠΕΛΑΤΕΙΑΝ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΟΝ

ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗΝ 1901 ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ 3

ΑΚΑΔΗΜΑΓΓΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΑΘΑΝ. ΚΟΥΚΛΑΡΑ

ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1889

53 ΟΔΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 53
Ἀπέναντι Ζωολογικοῦ Πάρκου